

FILOSOFIJOS
BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIES PAVYZDŽIO
VERTINIMO INSTRUKCIJA

Kl. nr.	Teisingas atsakymas	Taškai	Pastabos
1.1	<ul style="list-style-type: none"> • Žmogus yra mąstanti nendrė, nes jis yra nelaiminga tarpinė būtybė: turėdamas dvasią, jis yra kone angelas, bet dėl savo menkystės jis yra beveik gyvulys. (Paskalis sako: „Žmogus tėra nendrė, trapiusias iš gamtos kūrinių, tačiau tai mąstanti nendrė.“) • Paskalio manymu, žmogus yra trapus, bet mąstymas daro jį išskirtiniu. 	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
1.2	Pagal Paskalį matematinė dvasia pagrindžia tokį pažinimo būdą, kuris remiasi apibrėžimais bei įrodymu. Protas apriboja pats save.	1	1 taškas už paaiškinimą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
1.3	Kadangi protas aprėpia tik baigtinius dalykus, širdis yra tikroji pažinimo instancija, nes ja pažįstame pirmuosius pradus (tai, kad egzistuoja išorinis pasaulis, erdvė, laikas ir t. t.), be kurių pažinimas protu būtų neįmanomas.	1	1 taškas už paaiškinimą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
1.4	<p><i>Tikėjimo reikšmė:</i> Paskalio manymu, širdis privalo iš esmės apsispręsti, ar ji yra už tikėjimą ar prieš jį, tad tikėjimui jis teikė didelę reikšmę.</p> <p><i>Įrodymas:</i> Lažybose dėl Dievo buvimo ar nebuvimo žmogus, statydamas už Dievą, užstato baigtinį dalyką (savo niekinę egzistenciją), kad laimėtų begalinį (savo amžinąją palaimą). Tad apsisprendęs žmogus savo gyvenimą nuolankiai grįs Dievu. Tai Paskalio siūlomas išsigelbėjimas iš žmogiškosios būties negandų. Čia atsiskleidžia ir jo tarpumas, mąstančios nendrės specifika.</p>	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
1.5	<p><i>Paaiškinimas:</i> Širdis pažįsta, išvelgdama tiesą tiesiogiai, be įrodymų, o protas laiko tiesa tik tai, kas yra įrodyta.</p> <p><i>Pavyzdys:</i> Meilę, įsimylėjimą pažįstame tiesiogiai širdimi, protu išanalizuota meilė nebus meilė. Tikėjimas taip pat juntamas širdimi, ne protu.</p>	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
2.1	<i>Anot Senekos,</i> tikroji draugystė yra toks santykis tarp žmonių, kai žmonės vertina ne materialinę naudą, kurią gauna vienas iš kito, o laiką, kurį bendraudami skiria vienas kitam.	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą.

	<i>Pavyzdys:</i> Labai svarbu, ar draugai vienas kitam skiria laiko tiek, kiek reikia abiems, ar draugystė nėra prisimenama tik tada, kai tai naudinga vienam iš draugų.		0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
2.2	<i>Tokių vaišių nedera rengti, nes</i> tiek stoikų filosofijoje, tiek apskritai Senovės Romos kultūroje draugystė buvo laikoma išskirtine vertybe: mano draugas yra kitas aš. Tačiau draugystė neįmanoma, jei santykis tarp draugų nėra nuoširdus. <i>Tokių vaišių rengimas</i> ne dėl nuoširdaus palankumo draugui, o vien dėl to, kad to reikalauja pareiga, yra žmogiškosios prigimties ir pačios draugystės paniekimas. / Iš pareigos rengiamos vaišės sako, kad draugystė nėra tikra, ji priverstinė.	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
2.3	<i>Gausios vaišės gali nedžiuginti,</i> jeigu jos rengiamos ne nuoširdžiai norint pradžiuginti draugą, o siekiant pasipuikuoti, stengiantis, kad apie jas sužinotų kuo daugiau žmonių; tam reikalingi liudininkai ir žiūrovai, kurie vėliau paskleistų žinią apie vaišių prašmatnumą. <i>Pokalbis su draugu gali būti laikomas tikromis bendravimo vaišėmis, nes</i> toks pokalbis bus nuoširdus, jis nebus vystomas iš pareigos, tai bus abipusiai mainai.	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
3.1.1	<i>Jei konkrečioje situacijoje man iškyla klausimas „Ką aš privalau daryti?“, „Kaip aš privalau pasielgti?“, tai iš šios pamatinės struktūros išplaukia toks moralinis svarstymas: elkis taip, kad tavo valios maksima visada galėtų būti ir visuotinio įstatymų leidimo principas.</i> <i>Paaiškinimas:</i> reikia elgtis taip, kad pagal tavo elgesį būtų galima leisti įstatymą, kuris galiotų visiems.	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
3.1.2	<ul style="list-style-type: none"> • Padėk kiekvienam nelaimėn patekusiam žmogui. • Sakyk tiesą visuomet, o ne vien tada, kai tau tai naudinga. • Vertink ir gerbk kiekvieną aplink tave esantį žmogų, o ne tik tą, kuris tau naudingas. • Visuomet padėk prašančiam pagalbos. <p>Pastaba: Galimi ir kiti teisingi atsakymai, suformuluoti kategorinio imperatyvo forma.</p>	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
3.2.1.	<i>Reiškia:</i> Asmuo man yra mano poelgių tikslas, kai elgiuosi taip, kad nepažeisčiau nei savo, nei kito žmogaus orumo.	2	2 taškai už du teisingus atsakymus.

	<i>Pavyzdys:</i> Atsisakau sau naudos, jei suprantu, kad ją galiu gauti tik pažemindamas kitą žmogų arba save patį.		1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
3.2.2.	<i>Reiškia:</i> Asmuo man yra priemonė, kai mano veiksmai pažeidžia kito asmens ar mano paties orumą. <i>Pavyzdys:</i> Siekdamas sau naudos, pažeminu kitą žmogų arba pats nusižeminu.	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
4.1.	<i>Aukso vidurio taisyklė šioje ištraukoje atskleidžiama elgesio mūšyje pavyzdžiu. (Narsuolis atsiduria tarp bailio (kraštutinis atvejis) ir nutrūktgalvio, kuris elgiasi visai neapgalvotai.)</i> <i>Taisyklės aktualumas šiandien:</i> Ši taisyklė aktuali ir šiandien, norėdama ugdytis savo charakterį, užsiimti saviugda, turėtume stebėti savo būdo savybes, kaip ir kada jos reiškiasi, kinta. (Beprotiškas pasitikėjimas savimi lygiai kaip ir didelė baimė yra negerai. Ramus, bet narsus žmogus yra per vidurį.)	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
4.2.	A – nutrūktgalviškumas / beribis pasitikėjimas savimi B – ramybė / narsa	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
4.3.	<ul style="list-style-type: none"> Galima manyti, kad narsus žmogus išvengs bailio sukeltų pasekmių. (Iš baimės galima nepadėti kitam, pražudyti save.) Narsus žmogus gali išgelbėti bailį / iškęsti sunkumus / jis nėra ištižęs / jis yra ryžtingas / jis gali išverti sunkumus. 	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
5.1.	<i>Paaiškinimas:</i> Pagal V. Benjaminaus meno kūrinio aura yra jo tikrumas (arba Čia ir Dabar). / Aurą turi tik originalas. / Meno albume esanti nuotrauka auros nebeturi, nes yra tik reprodukcija. <i>Kopija:</i> Nutapyta Siksto koplyčios kopija auros taip pat neturėtų, nes tai nebūtų autentiškas kūrinys.	2	2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.
5.2.	<i>Reprodukuoti įprasta, nes meną žmonės vartoja lengvai (jį tik reprodukuoja) / menas vartojamas greitai, paviršutiniškai.</i>	2	2 taškai už du teisingus atsakymus.

	<p><i>Santykis:</i> Priartinimas, t. y. fotografavimas, filmavimas, kopijavimas panaikina tikrovės bei meno kūrinį paslaptį, meno masinis vartojimas nebeturi sąsajų su tikraja meno kūrinio esme, paskirtimi.</p>		<p>1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.</p>
5.3.	<p><i>Komentaras:</i> Ši nuotrauka iliustruoja V. Benjamino mintį, kad meno kūrinys prarado tikrumą, autentiškumą. Dievo Motinos ikona galėtų būti ir meno kūrinys, ir kulto objektas, bet jos nuotrauka ant krepšio atspindi kūrinio autentiškumo praradimą.</p> <p><i>Paaiškinimas:</i> Šventumas nunyksta, nes nėra tikrumo. / Masinė visuomenė vartoja net ir kulto dalykus, kurių pirminė paskirtis yra visai kita (jiems meldžiamasi, jie yra religinio ritualo dalis). / Masinė visuomenė net ir šventybę (dievybę) nori priartinti prie savęs.</p>	2	<p>2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.</p>
6.1.	<p><i>Žmogus:</i> Tik žmogaus prigimtis liko neapibrėžta, nepaisant to, kad visiems gyvūnams Dievas nustatė jų vietą kūrinijoje, apibrėždamas jų prigimtį. Tačiau šis žmogaus neapibrėžtumas yra žmogaus privalumas, nes bet koks apibrėžtumas riboja laisvę. Tad neturėdamas apibrėžtos prigimties, žmogus, kitaip nei gyvūnai, yra laisvas ir todėl laimingas.</p> <p><i>Pavyzdys:</i> Žmogumi verta žavėtis dėl jo kūrybiškumo / mąstymo.</p>	2	<p>2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.</p>
6.2.	<p><i>Žmogaus prigimties neapibrėžtumas:</i> Žmogus dėl savo prigimties neapibrėžtumo gali išgyventi tik kurdamas įvairius savo „tėsinus“. (Gyvūnų prigimties apibrėžtumas lemia, kad jie prisitaikę vien prie tam tikros aplinkos: dauguma žinduolių negali kvėpuoti po vandeniu, žuvys nepajėgia skraidyti ir pan.)</p> <p><i>Pavyzdys:</i> Siūti sau rūbus / statyti sau būstą / gaminti įvairius įrankius ir pan. (bet kas, kas leidžia žmogui prisitaikyti prie įvairių aplinkų).</p>	2	<p>2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.</p>
6.3.	<p><i>Žmogaus prigimties neapibrėžtumas:</i> Kadangi žmogaus prigimtis nėra apibrėžta, tai tuo pačiu žmogus nėra apribotas vien tam tikra pasaulio dalimi. (Gyvūnas negali pastebėti pasaulio grožio ir jo pamilti, nes jo prigimties apibrėžtumas užsklendžia jį tam tikroje pasaulio dalyje ir neleidžia pamatyti pasaulio visumos.)</p> <p><i>Pavyzdys:</i> Žmogus gali grožėtis pasaulio visuma, pamilti tą grožį, kurti ir tuo pačiu stebėtis pasaulio kūrėjo užmoju.</p>	2	<p>2 taškai už du teisingus atsakymus. 1 taškas už vieną teisingą atsakymą. 0 taškų skiriama, jei atsakyta neteisingai arba neatsakyta.</p>